

Dana Chiriță
Silvia Boncescu

**Dana Chiriță
Silvia Boncescu**

**Gramatica limbii franceze
ilustrată prin
maxime**

**Editura UNIVERSITARIA
Craiova, 2023**

Referenți științifici:

Conf.univ.dr. Florinela Șerbănică

Conf.univ.dr. Irina Maria Aldea

Copyright © 2023 Editura Universitaria

Toate drepturile sunt rezervate Editurii Universitaria

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

CHIRIȚĂ, DANA

Gramatica limbii franceze ilustrată prin maxime / Dana Chiriță, Silvia Boncescu. - Craiova : Editura Universitară, 2023
ISBN 978-606-14-1959-3

I. Boncescu, Silvia

811.133.1

Tehnoredactor: Roxana Creangă

© 2023 by Editura Universitaria

Această carte este protejată prin copyright. Reproducerea integrală sau parțială, multiplicarea prin orice mijloace și sub orice formă, cum ar fi xeroxarea, scanarea, transpunerea în format electronic sau audio, punerea la dispoziția publică, inclusiv prin internet sau prin rețelele de calculatoare, stocarea permanentă sau temporară pe dispozitive sau sisteme cu posibilitatea recuperării informațiilor, cu scop comercial sau gratuit, precum și alte fapte similare săvârșite fără permisiunea scrisă a deținătorului copyrightului reprezintă o încălcare a legislației cu privire la protecția proprietății intelectuale și se pedepsesc penal și/sau civil în conformitate cu legile în vigoare.

PREFAȚĂ

Gramatica Limbii Franceze ilustrată prin maxime își propune studierea limbii franceze într-un mod agreabil și cuprinde cunoștințe de *fonetică, lexic, morfologie și sintaxă*, adresându-se îndeosebi elevilor și studenților. Astfel, fiecare categorie gramaticală este exemplificată prin maxime care, pe lângă frumusețea mesajului transmis, contribuie și la educația lor morală. Exemplele alese sunt traduse în limba română, iar tabelele din cadrul capitolelor au rolul de a insista asupra faptelor de limbă prezentate.

Se impun, de asemenea, câteva clarificări în legătură cu terminologia folosită. Scopul prezentei lucrări nu a fost realizarea unei gramatici științifice, ci a unui instrument de lucru ușor de folosit și accesibil tuturor celor care studiază limba franceză. Cu alte cuvinte, pornind de la convingerea că procesul de învățare și de familiarizare cu gramatica limbii franceze are ca punct de plecare gramatica limbii materne, respectiv a limbii române, terminologia pe care o utilizăm este una accesibilă, scopul lucrării fiind înțelegerea fenomenelor morfosintactice, nu însușirea unui metalimbaj. Pentru a înlesni asociațiile cu limba română, vom folosi termenul *propoziție* pentru structura subiect + atribut + predicat + complement și termenul *frază* pentru construcția propoziție principală + propoziție subordonată. Astfel, vom vorbi despre subordonate atributive, cauzale, modale, condiționale, concesive etc.

Numeroși scriitori, jurnaliști și oameni de cultură întrebuințează deseori *expresii din limba latină*, de aceea am ales să explicăm într-un capitol apariția și semnificația unor expresii precum *Cutia Pandorei, Pânza Penelopei, Pasărea Phoenix, Cântecele sirenelor, Sabia lui Damocles* etc.

Lucrarea cuprinde, în partea finală, *texte* în limba franceză despre teme care au preocupat omenirea de-a lungul

timpului: apariția universului și a omului, importanța familiei și a prieteniei, perfecționarea morală, fericirea etc. Pentru a trezi interesul pentru cultura franceză, am descris succint, pornind de fiecare dată de la câte o maximă, activitatea unor personalități franceze: scriitori, filosofi, muzicieni. Literatura franceză a jucat și joacă un rol major în lumea occidentală și a contribuit la crearea normelor teatrului clasic, la propagarea ideilor iluministe ale secolului al XVIII-lea, fiind locul de origine al romanului realist și al poeziei simboliste din secolul al XIX-lea. Prin influența pe care a avut-o în întreaga Europă, literatura franceză a fost comparată cu literatura greacă și latină. „*Cărțile sunt porți deschise către alte suflete și alte popoare*”, spunea André Maurois.

Sperăm ca, ilustrând *Gramatica Limbii Franceze prin maxime*, să atragem mai mult atenția tinerilor asupra frumuseții acestei limbi și să trezim interesul pentru cultura și literatura franceză care pot contribui la perfecționarea omului modern prin mesajele umaniste.

De altfel, întregul nostru sistem de învățământ ar trebui conceput în primul rând ca un mijloc de a asigura tinerilor o cultură generală și o pregătire profesională solidă, dar și ca o ***instituție de înfrumusețare a sufletului și a minții***, maximele având în acest sens un rol deosebit.

Autoarele

FONETICA

Spre deosebire de ortografia limbii române, care este fonetică, cea franceză este în mare măsură **etimologică**, reproducând scrierea cuvintelor după originea și pronunția lor veche.

Alfabetul limbii franceze conține 26 de litere ca alfabetul latin: **A, B, C, D, E, F, G, H, I, J, K, L, M, N, O, P, Q, R, S, T, U, V, W, X, Y, Z.**

Acesta e completat cu litere diacritice: **à, â ç, é, è, ê, ë, î, ï, ô, ù, û, ü, ÿ.**

Semnele diacritice ale limbii franceze sunt:

- **accentul:** ascuțit (é); grav (è); circumflex (ê);
- **sedila**, așezată sub consoana c (ç), citit ca un s;
- **trema**, împrumutată din alfabetul german (ë, ï, ü, ÿ).

Litera **h** uneori împiedică elidarea (*un héros*), fiind un *h aspirat*, alteori este un simplu semn grafic (*l'homme*) fiind un *h mut* (caduc).

Vocale a: *page*; **â:** *âme*; **é:** *blé*, **e** (*dîner*), **è** (*père*), **ê** (*tête*); **î:** *ici*; **î:** *l'île*; **ï:** *maïs*; **o:** (*robe*), **ô:** *hôtel*; **u:** (*dur*); **û:** (*sûr*); **y** *style*.

Grupuri de litere sunt folosite pentru reprezentarea unui sunet: **ai** *paix*; **aî** : *maître*; **-ail:** *travail*; **-aille:** *médaille*; **-ais,-ait, -aient** : *frais, il disait, elles disaient*; **au:** *automne*; **ay** *crayon*; **eu** : il *eut*; **en** *entrer*; **eu** : *peuple*; **ey:** *poney*; ean : **Jean**; **ce/ci:** *ceci, cela*; **ch** *chat*; - **gi/ge:** *agir, âge*; **-gn:** *montagne*; **eau:** *l'eau*; **-eil** : *soleil*; **-ill:** *fille*; **in:** *intelligent*; **-gn:** *montagne*; **oi** : *oiseau*; **-œu œuvre**; **-ou:** *toujours*; **ôû:** *goût*; **ph:** *pharmacie*; **que;** **ti** : *patience*; **-ueil:** *recueil*; **que:** *magique*;

Consoane: **b** *blé*; **c:** *corps*; **d:** *doux*; **f:** *feu, buffet*; **g** [g]: *gris*; **j** *sujet*; **k:** *kilo*; **q:** [k] *cing*; **l:** [l] *lait, ville*; **m:** [m]

mer, gram**mm**aire; **n**: [n] non, ennui; **p**: [p] pomme, apprendre; **r** [r] Paris, erreur; **s** [s] sel, bonsoir, assez; **ç**: [s] ça; **x** dix.

Vocalele urmate de consoanele **-m** sau **-n** sunt de obicei nazale: **en**fant (copil); fac excepție cazurile când consoana respectivă e urmată de o altă vocală: **dém**ocratie.

E în poziție finală se citește, doar dacă este accentuat: **rob**e; **beaut**é. În principiu, sunetul *e mut* (caduc) nu se pronunță decât uneori: **Je te** demand(e)rai quell(e) est ton attitud(e).

Consoanele în poziție finală nu se citesc: **-s**, **-z**: **je sui**(s); **donne**(z)-**moi** ! Dacă un cuvânt se termină în consoană și urmează altul cu inițiala vocală se produce o legătură consonantică (**liaisons**). În cadrul acesteia, pronunția consoanei se schimbă uneori. Astfel **s** și **x** se vor pronunța **z**: *les*__*enfants*, *six*__*amis*.

Se produc **legături obligatorii** între:

- articole + substantive, adjective sau pronume: *les*__*amis*, *les*__*heureux*, *les*__*autres*);
- adjective posesive, demonstrative, interogative, exclamative, nehotărâte + substantive: *mes*__*enfants*, *ces*__*amis*, *quels ennemis* ?
- adjective calificative: *un grand*__*espoir*; *de beaux*__*enfants*; pronumele personale subiecte care precedă verbul: *elles*__*aiment le soleil* ; *vous*__*êtes aimables*.

Nu se face legătura între cuvinte:

- înaintea cuvintelor care încep cu **h** aspirat: *les héros*;
- între substantiv și adjectivul următor: *un livre intéressant*;
- între subiect exprimat prin substantiv sau o parte de vorbire substantivizată și verbul care urmează: *Les femmes aiment les fleurs.*; *Chanter est un bonheur*;
- între pronumele subiect exprimat după verb și cuvântul următor: *Sont-elles arrivées?*;

- e) între prepozițiile *vers, envers, hors, selon, concernant, moyennant* și cuvântul următor: *vers un but ; envers eux ;*
- f) între pronumele personal accentuat *nous, vous, eux, elles* și cuvântul următor: *vous et moi; nous ainsi que toi ;*
- g) între pronumele nehotărâte *chacun, quelqu'un* și cuvântul care urmează: *Chacun a sa chance ; Quelqu'un est là ;*
- h) între formele verbale terminate în **-s** sau **-t** și cuvântul următor: *Tu as une rose ; Il part à l'école.* Fac excepție: *je suis allé; il est allé* și formele verbale cu pronume subiect inversat: *Peuvent-ils ? Avaient-elles ?*

Exercices

Să citim expresiile, urmărind regulile de pronunție subliniate:

- ✧ **Bonjour !** Bună ziua!, **Bonsoir !** Bună seara!, **Bonne nuit !** Noapte bună!, **Comment t'appelles-tu?**, Cum te numești? **Je m'appelle Irène**, Mă numesc Irina. **Comment ça va ?**, Ce mai faci? **Comme ci comme ça**, Așa și-așa. **Excusez-moi**, s'il vous **plaît !**, Scuzați-mă, vă rog!; **Je suis content !**, Îmi pare bine!; **Je suis désolé !**, Îmi pare rău!
- ✧ **Si vous voulez, donnez-moi, s'il vous plaît, ce livre;** Dacă doriți, dați-mi vă rog această carte! **Avec plaisir**, Cu plăcere; **Merci beaucoup !**, Mulțumesc frumos! **Quel est ton métier ?**, Care e meseria ta? **Au revoir!**, La revedere!; **Je vous souhaite une bonne et heureuse Année !** Vă doresc un An Nou fericit! **Le secret du bonheur est de faire ce que l'on aime, mais le secret de la réussite est d'aimer ce que l'on fait**, Secretul fericirii este de a face ceea ce iubești, dar secretul reușitei este de a iubi ceea faci. **La connaissance d'une autre langue est une vision différente de la vie**, Cunoașterea unei alte limbi înseamnă o viziune diferită despre viață.

MORFOLOGIA

SUBSTANTIVUL

Felul substantivelor

Cum se întâmplă și în alte limbi, în franceză substantivele se împart în:

- **proprii** - nume de familie, de popoare, de orașe, de munți etc. (*les Roumains, Paris, les Carpates*) și
- **comune** - denumesc ființe sau obiecte de aceeași categorie (*l'homme, la femme, les parents*).

Ca în latină, numele de popoare sunt considerate proprii și se scriu, în general, cu majusculă: *les Français, les Roumains*.

Substantivele sunt **simple** (*une fleur, un arbre*) și **compuse** (*un portemanteau, un perce-neige, une pomme de terre*).

Genul substantivelor comune

Substantivele comune au doar două genuri: **masculin**: *le père, le garçon l'homme* și **feminin**: *la mère, la femme, la fille*.

- Există totuși câteva reguli generale:

Sunt, în general, de **genul masculin**: substantivele care se termină în vocală sonoră (*l'agenda, le café*), cele terminate în sufixe: **-ier, -age, -as, -illon, -in, -is, -ment, -on, -oir**: (*l'âge, le testament* etc), adjectivele substantivizate (*le bleu, le rouge*), infinitivele substantivizate (*le dîner, le boire*). Sunt masculine și substantivele care denumesc arbori (*le sapin*), zile (*le lundi*), luni (*l'avril*), anotimpuri (*l'hiver*), puncte cardinale (*le nord*), vânturi (*le zéfir*), cifre (*le dix*) etc.

Sunt, în general, de **genul feminin** substantivele care se termină în sufixe: **-aille, -aine, -aison, -ade, -ison, -**

ande,-ee,-ence,-esse,-eur,-ie,-ille,-ise,-té,-ette,-tion,-ure: (*l'exigence; la trahison; la richesse; la grandeur* etc.) și cele care denumesc boli (*la grippe; excepție: le diabète*), sărbători (*la Saint-Nicolas*), științe (*la médecine, la chimie*) etc.

Remarques

- Substantivelor neutre din română le corespund în franceză substantive masculine (*le crayon*), sau feminine (*la pomme*). Genul gramatical al substantivelor care denumesc lucruri este indicat de **articol** (*le jardin, la maison*).

Formarea genului feminin

- Cele mai multe substantive formează **femininul** adăugând un **-e** mut la forma de masculin singular: *un ami / une amie; un fiancé / une fiancée; Paul / Paule*.

- Consoanele finale **-t** sau **-d** care nu se pronunță la masculin, devin sonore la feminin: *un avocat / une avocate; un marchand / une marchande*. Devenind sonor la feminin, **-t** final se dublează la anumite substantive: *le chat / la chatte*.

- Substantivele terminate în **-s** sau **-x** formează femininul în **-se**: *un époux / une épouse; un bourgeois / une bourgeoise; un français / une française*;

- Substantivele care se termină la masculin în **-er** modifică timbrul vocalei la feminin, primind un accent grav:

l'écolier / l'écolière; le fermier / la fermière etc.

- Substantivele terminate în **-an, -en, -on** denazalizează vocala la feminin, dublând în general consoana **-n**: *le paysan / la paysanne; le gardien / la gardienne*. Unele substantive mai noi denazalizează, dar nu dublează consoana finală **-n**: *le Persan / la Persane*.

- Câteva substantive terminate în **-in** schimbă această vocală în **-ine**: *le cousin / la cousine*.

- Substantivele care se termină la masculin în consoană sonoră prezintă următoarele particularități: Câteva substantive terminate la masculin în – **c** schimbă această consoană în –**que** la feminin, nemodificând pronunțarea: *un Turc / une Turque*; *un Franc / une Franque*; Substantivul *Grec* la feminin primește –**que**, fără să piardă finala de la masculin: *un Grec –une Grecque*.

- Substantivele în –**p** schimbă această terminație grafică în –**v** înainte de –*e mut*: *un loup / une louve*. Substantivele terminate la masculin în –**l** articulat îl dublează la feminin: *Gabriel/Gabrielle*.

- Substantivele care se termină la masculin în –**eur** schimbă această terminație în –**euse**: *un voyageur / une voyageuse*; *un vendeur / une vendeuse*. Câteva substantive masculine terminate în –**eur** formează femininul în –**eresse**: *le pêcheur / le pécheresse*; *l'enchanteur / l'enchanteresse*.

- Substantivele în –**teur** sau –**deur** formează genul feminin în –**trice** / –**drice**: *un acteur / une actrice*; *un directeur / une directrice*; *ambassadeur / une ambasadrice*.

Remarques

Substantivul **chanteur** are la feminin două forme cu accepțiuni diferite: *une chanteuse* (cântăreață de muzică ușoară) și *une cantatrice* (cântăreață de operă). În cazul substantivului **docteur** vom folosi ca titlu *docteur* și la feminin. Substantivul **empereur** are femininul *impératrice*.

- Numeroase substantive fac femininul în –**esse**: *un dieu / une déesse*; *un poète / une poétesse*; *un prince / une princesse*; *un prophète / une prophétesse*. Unele substantive n-au forme de genul feminin: *auteur, écrivain*. Femininul se formează folosind structura *une femme écrivain*.

Genul substantivelor proprii

Majoritatea prenumelor formează femininul conform regulii generale: *Louis* – *Louise*; *Marcel* – *Marcelle*. Unele au aceeași formă pentru ambele genuri: *Claude*.

Genul numelor de țări se recunoaște după terminație. Sunt *feminine* cele terminate în *-ie*, *-ée*, *-e* (mut), *-ce*, *-isse*, *-ine*, *-gne*, *-che*, *-de*, *-ge* (*La Roumanie*, *La Guinée*, *La France*, *L'Espagne*, *La Norvège* etc.).

Sunt *masculine* numele țărilor terminate în *-a*, în vocală nazală sau în consoanele: *-c*, *-k*, *-l*, *-m*, *-n*, *-r*, *-s* (*Le Canada*, *Le Liban*, *Le Maroc*, *le Danemark*, *Le Portugal*).

Numele de orașe sunt *feminine* dacă se termină în *e mut* (*Prague*, *Rome*) și *masculine* cele fără *e mut* în finală (*Bucarest*, *Budapest*) cu excepția *Moscou*, *Sofia* (feminine).

Numele automobilelor sunt *feminine* (*une Dacia*, *une Renault*), **tipurile de avioane**, *masculine* (*un Boeing*).

Genul substantivelor compuse

Cuvintele compuse dintr-un *substantiv* și *adjectiv* (*une jeune femme*, *un jeune homme*) și cele compuse din *două substantive* au genul substantivului determinat: *un navire-école* (corabie de antrenament).

Cuvintele compuse *verb* și *substantiv* care denumesc animale sau lucruri sunt de genul masculin: *un portefeuille* (portofel), *un porte-parole* (un purtător de cuvânt). La fel sunt și cele compuse din *două verbe*: *le savoir-faire* (dibăcia), *le savoir-vivre* (cunoașterea bunelor maniere).

Cuvintele care au o prepoziție ca prim element (*un à-propos*; *un en-tête*) și cele formate dintr-o expresie sunt masculine: *un coup de foudre* (o dragoste fulgerătoare) etc.

Substantive care-și schimbă genul

Unele substantive au gen diferit la singular și plural: *amour*, *délice* masculin la singular (*son amour*, *un vrai délice*), feminin la plural (*les grandes amours*, *les délices*).

- **Gens** e masculin la plural cu înțelesul de *oameni* și e precedat de un adjectiv: *ces gens* !

Este *feminin* însă când adjectivul care-l precedă are formă diferită la cele două genuri: *Ce sont de bonnes gens*!

Unele **substantive omonime** își schimbă genul după sens: le **crêpe** (țesătură de mătase)/ la **crêpe** (clătita); le **mémoire** (memoriul)/ la **mémoire** (memoria), le **mode** (modul)/ la **mode** (moda) etc.

Substantive cu forme speciale

- Substantivele care denumesc **grade de rudenie** au în general **forme speciale**, una pentru masculin și alta pentru feminin: le *papa* / la *maman*; le *père* / la *mère*; le *grand-père* / la *grand-mère*; le *frère* / la *sœur*; le *mari* / la *femme* etc.

Substantivele care formează perechi au adesea forme diferite la masculin și feminin: le *garçon* / la *fille*; l'*homme* / la *femme*; *monsieur* / *madame*.

Substantivele care denumesc animale se deosebesc și ele după gen: le *bœuf* / la *vache*; le *perroquet* / la *perruche* etc. Unele au o singură formă pentru a denumi masculul și femela. În astfel de cazuri, se folosește pentru a marca genul feminin cuvântul *femelle*: un *zèbre femelle*.

Substantive cu formă fixă la ambele genuri

- Numeroase substantive au aceeași formă la masculin și feminin, genul lor fiind indicat de articol sau de un determinant: un *artiste* / une *artiste*; un *auteur* / une *auteur*; un *touriste* / une *touriste* etc.

- Substantivele care denumesc profesii au în general genul masculin: *auteur*, *chef*, *diplomate*, *docteur*, *écrivain*, *graveur*, *juge*, *magistrat*, *peintre*, *professeur*, *sculpteur* etc.

Cette dame est un excellent professeur.

Femininul substantivelor nume de persoane

- Numeroase **prenume** au o formă la masculin și alta la feminin, după regulile aplicate substantivelor comune:
 - adăugând un **-e** la masculin (*Louis / Louise; Justin / Justine*). Unele prenume intercalează un **-i** înaintea lui **-e**, semn al femininului: *Eugène / Eugénie*.
 - dublând consoana finală: *Jean / Jeanne; Marcel / Marcelle*.
 - folosind sufixe speciale: *Charles / Charlotte; Jacques / Jacqueline; Henri / Henriette*.
- Există prenume care au aceeași formă pentru ambele genuri: *Claude, Camille*. Unele se folosesc doar pentru bărbați: *Arthur, Raoul* și altele pentru femei: *Anne, Mathilde*.

Excercises

Ne propunem să învățăm:

✂ substantive care denumesc **grade de rudenie**: *la mère* (mama), *le père* (tatăl), *les parents* (părinții); *la grand-mère* (bunica), *le grand-père* (bunicul); *les grands-parents* (bunicii); *la sœur* (sora), *le frère* (fratele); *l'enfant* (copilul); *le fils* (fiul), *la fille* (fiica); *la tante* (mătușa); *l'oncle* (unchiul); *la dame* (doamna), *le monsieur* (domnul); *l'époux* (soțul), *l'épouse* (soția); *l'homme* (omul, bărbatul); *la femme* (femeia).

✂ substantivele care denumesc **profesii**: *docteur / médecin* (doctor); *professeur* (profesor); *instituteur / institutrice* (învățător /-e); *ingénieur* (inginer); *juriste* (jurist); *agent de police* (polițist); *peintre* (pictor); *compositeur / compositrice* (compozitor); *sculpteur* (sculptor); *agriculteur* (agricultor), *ouvrier / ouvrière* (muncitor,-e) etc.

✂ **pronumele personale** și prezentul verbului **a fi (être)**: *je suis* (eu sunt), *tu es* (tu ești), *il / elle est* (el / ea este);

nous sommes (noi suntem), vous êtes (voi sunteți),
ils / elles sont (ei / ele sunt).

I. Să traducem propozițiile:

✂ *La mère est professeur et le père est ingénieur. Le frère est avocat et la sœur est juriste. La grand-mère est institutrice mais le grand-père est ouvrier. L'oncle, le frère du père, est peintre. Ma tante, la sœur de la mère, est ouvrière. Les parents sont les fils des grands-parents. Les deux filles sont sœurs.*

II. Unele părți de vorbire se substantivizează prin articulare: verb (*le pouvoir*); adjectiv (*le sage* = înțeleptul); pronume (*l'un, l'autre*); adverb (*le bien*); numeral (*un dix*). *Le savoir-vivre vaut bien*, A ști să trăiești prețuiește mult. *La patience est le pouvoir des impuissants*, Răbdarea e puterea celor neputincioși. *Une main lave l'autre*, O mână o spală pe cealaltă. *Les sages choisissent le juste milieu*, Înțelepții aleg calea de mijloc.

Formarea pluralului

- Pluralul substantivelor se formează, adăugând un –s final la forma de singular, nemodificându-se pronunțarea substantivului: *un livre / des livres*.

- Substantivele care la singular se termină în **-s, -z, -x** nu se modifică la plural, numărul fiind precizat de articol sau de alt determinant: *son fils / ses fils; le bois / les bois*.

- Substantivele terminate în **-au, -eau** și în **-eu**, și unele substantive terminate în **-ou** primesc la plural un **-x**, fără să-și modifice pronunția: *le chapeau / les chapeaux; le cheveu / les cheveux; le bijou / les bijoux*. Cele în **-ou** primesc **-s** la plural pronunțându-se la fel: *le cou / les cous*.

- Unele substantive care se termină la singular în **-al** își modifică pronunția la plural în **-aux**: *l'hôpital / les*

hôtiaux; le journal / les journaux etc. Câteva substantive în-**al** primesc la plural un-**s**, nemodificând pronunția: *le festival / les festivals; le final / les finals* etc.

- Unele substantive în **-ail** schimbă la plural terminația în **-aux**: *le travail / les travaux* etc. Cele mai multe fac pluralul adăugând un **-s**: *le détail / les détails*.

- Câteva substantive își modifică pronunția deși au plural în **-s**: *œuf, bœuf* și *os* pierd consoana finală sonoră de la singular, vocala pronunțându-se închis: *les bœufs, les os*.

- **Legătura consonantică** constă în pronunțarea consoanei finale (**-s, -z, -x**) a unui cuvânt când acesta este urmat de substantive sau adjective care încep cu vocală, sau cu **h** mut. Aceasta poate fi un indicator al pluralului, consoanele **-s, -z, -x**, pronunțându-se **-z**: *mes amis; les histoires* etc.

Substantive cu două forme la plural

- Următoarele substantive au două forme la plural, uneori cu înțelesuri deosebite: **aiēul**: *les aiēuls* (bunicii) / *les aiēux* (strămoșii), **ciel**: *les ciēux* (cerul) / *les ciēls* (spațiul nesfârșit); **l' œil**: *les yeux* (ochii); în anumite substantive compuse primește **-s** la plural: *des œils-de-chat*.

Substantive folosite la un singular număr

- O serie de substantive au numai forme de plural, iar altele au numai forme de singular.

Substantivele **fără singular** denumesc obiecte și noțiuni abstracte (*les archives, les mœurs*), sume de bani (*les honoraires*), ceremonii: *les fiançailles* (logodna) etc.

Unele substantive **nu au forme de plural**, denumind însușiri morale sau fizice: *le courage, la beauté, l'honneur*; puncte cardinale: *le nord, le sud*; științe și arte: *la peinture, la sculpture* (fac excepție: *les lettres, les mathématiques*); adjective și infinitive substantivizate: *le vrai, le manger*;